

PLA DE MESURES ANTIFRAU EN L'EXECUCIÓ D'ACTUACIONS FINANÇADES PELS FONS DEL MECANISME DE RECUPERACIÓ I RESILIÈNCIA.

1. INTRODUCCIÓ

L'any 2021, la Unió Europea va aprovar la creació del programa *Next Generation EU (NGEU)* per estimular la recuperació econòmica i la reparació dels danys per al pandèmia COVID 19 i construir l'Europa de la nova generació.

Per executar aquests fons, durant el mes de juliol de 2021, l'estat espanyol va aprovar el "*Plan de Recuperación, Transformación i Resiliencia (PRTR)*". Posteriorment, a l'Ordre ministerial HFP/1030/2021 de 29 de setembre, es configura el sistema de gestió del PRTR. En el seu article 6 s'estableix que "tota entitat, decisora o executora que participi en l'execució de les mesures del PRTR haurà de disposar d'un pla de mesures antifrau que li permeti garantir i declarar que, en el seu àmbit d'actuació, els fons corresponents s'han utilitzat de conformitat amb les normes aplicables, en particular, pel que fa a la prevenció, detecció i correcció del frau, la corrupció i els conflictes d'interès".

Aquesta Ordre estableix tres actuacions obligatòries dins d'aquests plans: l'avaluació del risc de frau, l'emplenament de la declaració d'absència de conflicte d'interessos (DACI) i la disponibilitat d'un procediment per abordar els conflictes d'interès.

En compliment del mandat esmentat, la Generalitat de Catalunya va aprovar mitjançant l'Acord GOV/19/2022, de data 1 de febrer, pel qual s'aprova el Pla de mesures antifrau en l'execució d'actuacions finançades pels fons del Mecanisme de Recuperació i Resiliència a la Generalitat de Catalunya. Aquest pla té per objecte definir les principals accions que cal adoptar per evitar el mal ús o el frau dels recursos financers del PRTR i, d'aquesta forma prevenir, detectar i establir mesures correctores perquè els recursos financers procedents de la Unió Europea no es malgastin i compleixin amb les finalitats per les quals han estat assignats.

Aquest pla es configura com un instrument de planificació viu i flexible, també pretén estar en contínua revisió en relació amb cadascuna de les actuacions plantejades en la lluita contra el frau per garantir la millora contínua.

El pla anteriorment esmentat és d'aplicació a l'Administració de la Generalitat de Catalunya i a les entitats del seu sector públic, i també als consorcis i a les fundacions adscrites a la Generalitat de Catalunya, d'acord amb la legislació bàsica sobre règim jurídic del sector públic.

Les entitats a què fa referència el paràgraf anterior poden fer servir sistemes propis de control del frau, sempre que donin compliment a l'article 6 de l'Ordre HFP/1030/2021. El pla aprovat per la Generalitat serà supletori.

La Fundació Clínic per a la Recerca Biomèdica (FCRB) i el Consorci d'Investigacions Biomèdiques August Pi i Sunyer (IDIBAPS), elabora el present pla de mesures antifrau PMA detectant els riscos de les entitats.

El present PMA té com objectiu garantir i declarar que, en el seu àmbit d'actuació, els fons corresponents s'han utilitzat en conformitat a les normes aplicables, en particular pel que fa a la prevenció, detecció i correcció del frau, la corrupció i els conflictes d'interès. Es divideix en els següents apartats:

- Mecanisme de prevenció.
- Mecanisme de detecció.
- Mecanisme de correcció.

- Mecanisme de persecució.

2. MECANISME DE PREVENCIÓ

2.1. Declaració, al més alt nivell, de compromís de lluita contra el frau en l'execució dels fons MRR.

Les institucions tenen intrínsec el seu compromís davant la lluita contra el frau a la seva estructura organitzativa, amb diferents comitès que defineixen tant la seva estratègia i les seves decisions com les diferents polítiques aprovades per les seves governances:

- *Codi del Bon Govern* (FCRB Juliol 2015- IDIBAPS Gener 2016).

El *Codi de Bon Govern* regula els deures adquirits pels membres de les governances. Aquests són:

1. Diligent administració i integritat.
2. De lleialtat.
3. De fidelitat.
4. D'independència.
5. De confidencialitat.
6. D'Informació.
7. De transparència.
8. D'abstenció en cas de conflicte d'interessos.
9. De selecció d'inversions.
10. De compromís i dedicació.
11. De compliment de la legislació sobre incompatibilitats.
12. De compliment de la legalitat.
13. D'autoavaluació.

Els documents estan publicats en el portal de transparència de cadascuna de les institucions:

FUNDACIO CLINIC

<https://transparencia.fcrb.es/codi-de-bon-govern>

IDIBAPS

<https://transparencia.idibaps.org/codi-de-bon-govern>

- Codi ètic del CERCA, aprovat al novembre 2015 per la Governança, el Director, el Gerent i els caps de grup de la institució. El document està publicat en el portal de transparència de cadascuna de les institucions:

FUNDACIO CLINIC

<https://transparencia.fcrb.es/codi-de-bon-govern>

IDIBAPS

<https://transparencia.idibaps.org/codi-de-bon-govern>

El codi ètic del CERCA, té com a principis:

1. Honestat i transparència.
2. Accés obert a les dades de recerca.
3. Custòdia de les dades de recerca, materials i substàncies.
4. Gestió de la propietat industrial als centres CERCA.
5. Compromís individual de bona pràctica científica i respecte a les normes ètiques.
6. Compromís i responsabilitat a l'activitat i publicacions científiques.
7. Coordinació amb la Institució CERCA i amb l'*Ombudsperson* de CERCA.
8. Aplicació de les normes de contractació i promoció. Evitar qualsevol conflicte d'interès en les activitats del centre CERCA.
9. Col·laboració amb els mitjans de comunicació.
10. Desenvolupament d'un pla d'acció amb el reconeixement HRS4R de la Comissió Europea.

- Adhesió al codi Generalitat (o aplicació): Complementàriament, les entitats s'adhereixen a la declaració institucional inclosa en l'Acord GOV/19/2022.

Els alts càrrecs i personal directiu de les institucions es compromet al compliment de les normes jurídiques i ètiques, adherint-se als principis d'integritat, objectivitat, rendició de comptes i honradesa en l'exercici de les seves funcions, així com a la declaració institucional acordada, amb la mateixa finalitat per al Govern de la Generalitat.

2.2. Autoavaluació de riscos en l'execució dels fons MRR.

Procés	Factors potenciadors/perpetuadors	RISC INHERENT (A x B)	Mecanismes de control existents.	RISC RESIDUAL (RISC INHERENT X MECANISME)
Recerca i generació de coneixement científic	Integritat científica del projecte	Mitjà	Mecanisme de control Codi CERCA punts 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7)	Baix
Finançament	Doble Finançament: Objectiu del projecte.	Mitjà	Revisió dels continguts dels projectes Mecanisme de control Codi CERCA punts 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7)	Baix
Finançament	Doble Finançament: de la despesa.	Baix	Sistema informàtic: evita doble imputació, correcta imputació. Aquest control s'audita cada any en l'entorn de l'auditoria financera.	Baix
Compres i Contractació	Licitacions: Selecció d'adjudicatari en processos de contractació pública	Mitjà	- Procés de contractació publicitat al perfil del contractant (Annex 4.1.5) Mecanisme de control Codi CERCA punts 8	Baix
Compres i Contractació	Gestió dels Contractes Menors: Necessitat a cobrir a curt termini, incompatible amb la dilatació que comporta un procediment de contractació oberta	Mitjà	- política de compres de l'entitat tendent a disminuir la contractació menor (annex 4.1.2) - Planificació de la despesa en el moment de la concessió. - mecanismes externs de control posteriors amb capacitat de retrocessió de fons si no s'ha contractat legalment (auditories específiques, general, intervenció)	Mitjà

Procés	Factors potenciadors/perpetuadors	RISC INHERENT (A x B)	Mecanismes de control existents.	RISC RESIDUAL (RISC INHERENT X MECANISME)
Compres i Contractació	Contractació de spin-offs pròpies	Mitjà	- Compliment de la política de compres (annex 4.1.2)	Baix
Selecció i contractació de personal	Selecció de personal	Mitjà	Política de recruitment interna (annex 4.1.3) Mecanisme de control Codi CERCA punts 8/10 Acreditació HRS4R	Baix
Pagaments	Riscos de patir un frau bancari	6	Procediment intern de tresoreria per la comprovació de comptes (annex 4.1.4)	3,6

El document de detall amb l'elaboració de mapa de riscos s'incorpora com annex al final d'aquest document.

2.3 Conflictes d'interès.

2.3.1 Definició.

Un conflicte d'interès és un conflicte entre el deure públic i els interessos privats d'un subjecte a títol particular que podrien influir indegudament en la forma correcta d'exercir les seves funcions i responsabilitats oficials.

Cal tenir present que el conflicte d'interès no és equivalent a corrupció. El conflicte d'interès és una situació, un risc, mentre que la corrupció és l'abús, per acció o omissió, que fa efectiu el conflicte d'interès. La corrupció generalment requereix un acord, almenys entre dues persones i algun pagament, suborn o avantatge d'algun tipus. Un conflicte d'interès sorgeix quan una persona pot tenir l'oportunitat d'anteposar els seus interessos privats als seus deures professionals.

	Conflictes d'interès (risc de corrupció)	Corrupció
Què és?	Situació	acció (o omissió) voluntària
Per què és produeix?	interès particular (legítim)	benefici particular
Què produeix?	tendència o risc de biaix en el judici professional	(il·legítim)

Podem distingir tres tipus de conflicte d'interès: real, potencial i aparent.

- El conflicte d'interès real es produeix quan la persona té un interès particular en una determinada decisió o discerniment professional, i es troba ja en situació efectiva d'oferir aquest judici. Ens trobem davant d'un risc actual, present.
- El conflicte d'interès potencial es produeix quan la persona té un interès particular que podria influir que es prengués una determinada decisió des de la posició o càrrec que ocupa, en el moment en què encara no es troba en la situació d'oferir el judici. En aquest cas, ens trobem davant d'un risc futur, que s'ha de poder identificar a temps.
- El conflicte d'interès aparent, quan no hi ha un interès particular real o potencial, però una tercera persona podria concloure, raonablement, que sí que existeix. Ens trobem davant d'un risc reputacional, que es pot contrarestar facilitant la informació per aclarir que l'aparença de conflicte d'interès no és real.

2.3.2 Mesures per a la detecció dels conflictes d'interès.

Les Institucions incorporen les següents accions com a mesures per a la detecció dels conflictes d'interès:

- Declaracions d'interessos. Signatura de la declaració d'absència de conflicte d'interès (DACI) de totes les persones que intervinguin en els procediments.
- Codi de Bon Govern (Governança)
- Codi ètic CERCA.
- Formació i publicitat: amb la seva publicitat a la intranet.

Es revisaran els processos en risc per elaborar les corresponents accions, dins de l'àmbit de la millora contínua de les entitats.

2.3.3 Mesures per gestionar els conflictes d'interès reals.

Les institucions tenen establerta, en els seus protocols, la gestió dels conflictes d'interès reals amb les següents mesures:

- Control de segones ocupacions i altres fonts d'ingressos.
- Abstenció a la presa de decisions.
- Recusació.

2.3.4 Declaració d'absència de conflicte d'interès (DACI).

L'article 6.5.i) de l'Ordre ministerial HFP/1030/2021, de 29 de setembre, estableix com una actuació obligatòria emplenar una declaració d'absència d'interessos (DACI) per part de les persones que participin en els procediments.

Amb caràcter general, en l'àmbit de les licitacions, la DACI quedarà signada per el responsable de l'òrgan de contractació, les persones que redactin els documents de licitació, bases o convocatòries corresponents, els tècnics i tècniques que valorin les ofertes, sol·licituds o propostes presentades, així com els membres de les meses de contractació i comissions de valoració.

Amb caràcter específic, l'empresa contractista i, si escau, els subcontractistes hauran de presentar la declaració esmentada en el moment de la formalització del contracte o posteriorment.

Així mateix, en el marc de les subvencions, les persones beneficiàries, dins dels requisits de la concessió dels ajuts, que hagin de portar a terme activitats que presentin un conflicte d'interès potencial també hauran d'emplenar la declaració esmentada.

La declaració d'absència de conflictes d'interessos s'ha de fer de conformitat amb el model DACI indicat per la normativa vigent.

3. MECANISMES DE DETECCIÓ

3.1. Mecanismes de detecció d'incompliments en la gestió i execució dels fons

Els mecanismes previstos per la detecció d'incompliments o irregularitats per l'empresa són:

3.1.1 Indicadors d'alerta.

- Denúncies rebudes.
- Queixes de proveïdors.
- Elements incorrectes a través de l'auditoria legal.

El seguiment d'aquests indicadors es realitzaran anualment.

3.1.2 Canal de denúncies.

Les entitats s'acullen al canal de denúncies establert per la Generalitat, entre no es disposi d'un canal anònim intern.

La Generalitat de Catalunya, com a entitat executora, disposa de la Bústia ètica, un canal segur per impulsar la integritat en la gestió pública i el bon govern a la Generalitat de Catalunya i el seu sector públic.

Es tracta d'un canal electrònic que permet a qualsevol persona, de forma anònima i amb garantia de confidencialitat, fer alertes o comunicar conductes que, per acció o omissió, puguin ser presumptament reprovables per ser contràries al dret o als principis i valors ètics i a les conductes exigibles.

Adicionalment les entitats dintre del portal de transparències de les institucions es disposa d'un canal de comunicacions i requeriments d'informació a les entitat no anonimitzat.

3.2. Unitat encarregada d'examinar les denúncies i proposar.

Mentre no es disposi d'un canal de denúncies propi, es farà seguiment dels indicadors d'alerta i de les potencials denúncies rebudes. La unitat encarregada serà la Gerència, a través dels circuits establerts d'informació a través d'Economia i Finances, portal de transparència, registre d'entrada de peticions i denúncies i revisió de les auditories legals.

4 MECANISMES DE CORRECCIÓ

En cas que es detecti un possible frau o la seva sospita fundada, les actuacions previstes són:

- a. Proposar una modificació del Pla antifrau aprovat, d'acord amb els fets o incidents que s'hagin detectat mitjançant les auditories.
- b. Instar l'òrgan de contractació o l'entitat subvencionadora a suspendre immediatament el procediment, notificant aquesta circumstància en el termini més breu possible a les autoritats interessades i als organismes implicats en la realització de les actuacions, i revisar tots els projectes, subprojectes o línies d'acció que hi hagin pogut estar exposats.
- c. Revisar els projectes que hagin pogut estar exposats al mateix risc real detectat, així com dels sistemes interns de control per identificar les seves vulnerabilitats i corregir-les.

5 MECANISMES DE PERSECUCIÓ

5.1 Comunicació dels fets produïts i les mesures proposades

De conformitat amb l'article 9.5 de l'Acord GOV/96/2020, de 21 de juliol, en el marc del canal habilitat per als fons europeus, un cop realitzades les tasques de comprovació, ha d'emetre l'informe corresponent, en el qual s'ha de consignar una relació de les actuacions de comprovació efectuades, un pronunciament sobre si existeix o no, al seu parer, una conducta contrària a les bones pràctiques administratives en matèria de funció pública o als principis o a les regles ètiques, i també s'hi han d'especificar els motius i les justificacions en què es fonamenta aquesta consideració.

En cas afirmatiu, l'informe ha d'incloure les mesures de millora en la gestió pública que consideri adequades per tal d'evitar futures males pràctiques de la mateixa naturalesa. Addicionalment, pot proposar a l'òrgan competent la incoació d'expedients administratius per restaurar la legalitat alterada o l'adopció de mesures sancionadores o disciplinàries o, fins i tot, comunicar a la fiscalia les conductes que puguin ser constitutives d'il·lícit penal. En els casos en els quals l'informe incorpori una proposta d'incoació d'un expedient sancionador o disciplinari, les tasques de comprovació i la decisió adoptada poden tenir els efectes i la consideració d'expedient d'informació reservada.

En cas contrari, l'informe ha d'incloure l'acord del cessament de les comprovacions i l'arxiu de l'expedient (o de la documentació), i també s'hi ha d'especificar, de forma prou fonamentada, la manca de vulneració dels principis i regles ètics i la inexistència de males pràctiques.

En tots els casos, l'òrgan investigador ha de comunicar a la persona que va presentar l'alerta, queixa o comunicació el resum de les actuacions dutes a terme, les conclusions sobre la vulneració de normes, regles o principis ètics i de bona pràctica i, si escau, el resum de les recomanacions i actuacions proposades per corregir els fets o la conducta que s'hagin comunicat. L'informe no pot ser objecte de recurs o d'impugnació.

5.2. Denúncia, en casos oportuns, de fets punibles a les autoritats públiques nacionals o de la UE o davant la fiscalia i els tribunals competents

En cas que dels fets exposats a l'alerta i analitzats pel grup transversal d'experts es detecti un possible frau, o la seva sospita fundada, el grup esmentat ha de fer el següent:

- a) Instar l'òrgan de contractació o l'entitat subvencionadora a suspendre immediatament el procediment i notificar aquesta circumstància en el termini més breu possible a les autoritats interessades i als organismes implicats en la realització de les actuacions i revisar tots els projectes, subprojectes o línies d'acció que hi hagin pogut estar exposats.
- b) Comunicar els fets produïts i les mesures adoptades a l'entitat decisora, o a l'entitat executora que li hagi encomanat l'execució de les actuacions i, en aquest cas, aquesta serà la que els comunicarà a l'entitat decisora, qui comunicarà l'assumpte a l'autoritat responsable, la qual podrà sol·licitar la informació addicional que consideri oportuna per fer-ne el seguiment i comunicació a l'autoritat de control.
- c) Denunciar, si escau, els fets a l'Oficina Antifrau de Catalunya i/o al Servei Nacional de Coordinació Antifrau (SNCA), perquè en faci una valoració i eventual comunicació a l'Oficina Europea de Lluita contra el Fraude.
- d) Instar l'òrgan competent, si escau, a iniciar una informació reservada per depurar responsabilitats i incoar un expedient disciplinari.
- e) Denunciar els fets davant del Ministeri Fiscal, si escau.

ANNEX 1: Mapa de Riscos FUNDACIÓ CLINIC - IDIBAPS

Aquest document té com objectiu determinar el mapa de Riscos de la Fundació Clínic i l'IDIBAPS en la gestió de projectes MRR.

Està elaborat seguint les instruccions determinades en el pla de mesures antifrau aprovat per la Generalitat de Catalunya per tot el seu sector públic.

1. Fase d'identificació dels procediments susceptibles de risc

Els procediments susceptibles de risc en la gestió de projectes de les institucions són els següents:

Àrea de Recerca i generació del coneixement científic

- Integritat científica del projecte

Àrea de Finançament

- Doble finançament en l'objectiu del projecte
- Doble finançament de les despeses del projecte

Àrea de Compres i Contractació.

- Licitacions: Selecció d'adjudicatari en processos de contractació pública
- Gestió dels Contractes Menors: Necessitat a cobrir a curt termini, incompatible amb la dilatació que comporta un procediment de contractació oberta.
- Contractació de spin-offs on les entitats tenen participació.

Àrea de Selecció i Contractació de personal

- Selecció de personal.

Àrea de pagaments

- Riscos de patir frau bancari

2. Fase de quantificació dels procediments susceptibles de risc

Fase 1. Determinació del risc inherent

A. Probabilitat d'ocurrència

En aquest apartat es determina per cadascun dels riscos susceptibles de risc la probabilitat d'ocurrència i es ponderen del 1-5 (sent 1 – “molt baixa” i 5 “molt elevada”).

Procés	Factors potenciadors/perpetuadors	A. Probabilitat d'ocurrència	Valoració
Recerca i generació de coneixement científic	Integritat científica del projecte	Baixa	2
Finançament	Doble Finançament: Objectiu del projecte.	Baixa	2
Finançament	Doble Finançament: de la despesa.	Molt Baixa	1
Compres i Contractació	Licitacions: Selecció d'adjudicatari en processos de contractació pública	Baixa	2
Compres i Contractació	Gestió dels Contractes Menors: Necessitat a cobrir a curt termini, incompatible amb la dilatació que comporta un procediment de contractació oberta	Mitjana	3

Procés	Factors potenciadors/perpetuadors	A. Probabilitat d'ocurrència	Valoració
Compres i Contractació	Contractació de spin-offs pròpies	Baixa	2
Selecció i contractació de personal	Selecció de personal	Mitjana	3
Pagaments	Riscos de patir un frau bancari	Mitjana	3

B. Impacte sobre els objectius en cas de materialització del risc

Es tracta de copsar l'impacte sobre els objectius tenint en compte les conseqüències per a l'entitat en cas que el risc es materialitzi.

Per determinar el seu impacte es planteja el següent qüestionari i segons el número de respostes positives es determinarà si l'impacte és baix (1), mitjà (2) o alt (3).

Procés	Recerca i generació de coneixement científic	Finançament	Finançament	Compres i Contractació	Compres i Contractació	Compres i Contractació	Selecció i contractació de personal	Pagaments
Factors potenciadors/perpetuadors	Integritat científica del projecte	Doble Finançament: Objectiu del projecte.	Doble Finançament: de la despesa.	Licitacions: Selecció d'adjudicataris en processos de contractació pública	Gestió dels Contractes Menors: Necessitat a cobrir a curt termini, incompatible amb la dilatació que comporta un procediment de contractació oberta	Contractació de spin-offs pròpies	Selecció de personal	Riscos de patir un frau bancari
Afectar el compliment de metes i objectius de l'entitat?	NO	NO	NO	NO	NO	NO	NO	NO
Afectar la generació dels productes o la prestació de serveis per part de l'entitat?	NO	SI	NO	NO	NO	NO	NO	NO
Donar lloc al detriment de qualitat de vida de la comunitat per la pèrdua del bé o serveis o els recursos públics?	NO	NO	NO	NO	NO	NO	NO	NO
Generar pèrdua de confiança de l'entitat, afectant-ne la reputació?	SI	SI	SI	SI	SI	NO	NO	NO
Generar pèrdua de recursos econòmics?	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI
Generar pèrdua d'informació de l'entitat?	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI
Generar intervenció dels òrgans de control extern, de la Fiscalia, l'Agència de Protecció de Dades, l'Oficina Anticorrupció, la Sindicatura de Comptes, o un altre ens?	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI
Donar lloc a processos sancionadors o disciplinaris?	NO	NO	SI	SI	SI	SI	SI	SI
Donar lloc a processos penals?	NO	NO	SI	NO	NO	NO	NO	NO
Num Si	4	5	6	5	5	4	4	4
Classificació	Mitjà	Mitjà	Mitjà	Mitjà	Mitjà	Mitjà	Mitjà	Mitjà
PUNTS	2	2	2	2	2	2	2	2

C. Matriu de risc inherent.

Procés	Factors potenciadors/perpetuadors	A. Probabilitat d'ocurrència	B. Impacte sobre els objectius en cas de materialització del risc	RISC INHERENT (A x B)
Recerca i generació de coneixement científic	Integritat científica del projecte	2	2	4
Finançament	Doble Finançament: Objectiu del projecte.	2	2	4
Finançament	Doble Finançament: de la despesa.	1	2	2
Compres i Contractació	Licitacions: Selecció d'adjudicatari en processos de contractació pública	2	2	4
Compres i Contractació	Gestió dels Contractes Menors: Necessitat a cobrir a curt termini, incompatible amb la dilatació que comporta un procediment de contractació oberta	3	2	6
Compres i Contractació	Contractació de spin-offs pròpies	2	2	4
Selecció i contractació de personal	Selecció de personal	3	2	6
Pagaments	Riscos de patir un frau bancari	3	2	6

Fase 2. Determinació del risc residual

Per cada risc inherent cal determinar de quins mecanismes de control disposa l'entitat i classificar-los en funció dels paràmetres indicats a continuació. Segons la seva valoració i sumant els diferents imports, obtindrem un número per ponderar el risc inherent i obtenir el risc residual.

Segons la seva naturalesa:

- Preventius (0,1)
- Detectius (0,2)
- Correctius (0,3)

Segons la seva freqüència

- Diaris (0,1)
- Ocasionals (0,2)

Segons la documentació dels controls:

- Documentats de forma escrita (0,2)
- No documentats (0,3)

Segons la seva automatització:

- Manuals (0,2)
- Automàtics (0,1)

Procés	Recerca i generació de coneixement científic	Finançament	Finançament	Compres i Contractació	Compres i Contractació	Compres i Contractació	Selecció i contractació de personal	Pagaments
Factors potenciadors/perpetuadors	Integritat científica del projecte	Doble Finançament: Objectiu del projecte.	Doble Finançament: de la despesa.	Licitacions: Selecció d'adjudicatari en processos de contractació pública	Gestió dels Contractes Menors: Necessitat a cobrir a curt termini, incompatible amb la dilatació que comporta un procediment de contractació oberta	Contractació de spin-offs pròpies	Selecció de personal	Riscos de patir un frau bancari
Mecanisme de control	Mecanisme de control Codi CERCA punts 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7)	Revisió dels continguts dels projectes Mecanisme de control Codi CERCA punts 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7)	Sistema informàtic: evita doble imposició, correcta imputació. Aquest control s'audita cada any en l'entorn de l'auditoria financera.	Mecanisme de control Codi CERCA punts 8	- Procés de contractació publicitat al perfil del contractant - política de compres de l'entitat tendent a disminuir la contractació menor - Planificació de la despesa en el moment de la concessió. - mecanismes externs de control posteriors amb capacitat de retrocessió de fons si no s'ha contractat legalment (auditories específiques, general, intervenció)	- Compliment de la política de compres	Política de recruitment interna (annex 4.1.3) Mecanisme de control Codi CERCA punts 8/JD Acreditació HRSAR	Procediment intern de tresoreria per la comprovació de comptes
Classificació								
Segons la seva naturalesa	Preventius	Preventius	Preventius	Preventius	Preventius	Preventius	Preventius	Preventius
Segons la seva freqüència	Ocasional	Ocasional	Diari	Ocasional	Ocasional	Ocasional	Diari	Diari
Segons la documentació dels controls	escrits	no escrits	escrits	escrits	escrits	escrits	escrits	escrits
Segons la seva automatització	manuals	manuals	automàtics	manuals	manuals	manuals	manuals	manuals
Total Valoració	0,7	0,8	0,5	0,7	0,7	0,7	0,6	0,6

Matriu del risc residual

Procés	Factors potenciadors/perpetuadors	RISC INHERENT (A x B)	Mecanismes de control existents.	RISC RESIDUAL (RISC INHERENT X MECANISME)
Recerca i generació de coneixement científic	Integritat científica del projecte	● 4	Mecanisme de control Codi CERCA punts 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7)	● 2,8
Finançament	Doble Finançament: Objectiu del projecte.	● 4	Revisió dels continguts dels projectes Mecanisme de control Codi CERCA punts 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7)	● 3,2
Finançament	Doble Finançament: de la despesa.	● 2	Sistema informàtic: evita doble imposició, correcta imputació. Aquest control s'audita cada any en l'entorn de l'auditoria financera.	● 1
Compres i Contractació	Licitacions: Selecció d'adjudicatari en processos de contractació pública	● 4	- Procés de contractació publicitat al perfil del contractant Mecanisme de control Codi CERCA punts 8	● 2,8
Compres i Contractació	Gestió dels Contractes Menors: Necessitat a cobrir a curt termini, incompatible amb la dilatació que comporta un procediment de contractació oberta	● 6	- política de compres de l'entitat tendent a disminuir la contractació menor - Planificació de la despesa en el moment de la concessió. - mecanismes externs de control posteriors amb capacitat de retrocessió de fons si no s'ha contractat legalment (auditories específiques, general, intervenció)	● 4,2
Compres i Contractació	Contractació de spin-offs pròpies	● 4	- Compliment de la política de compres	● 2,8
Selecció i contractació de personal	Selecció de personal	● 6	Política de recruitment interna (annex 4.1.3) Mecanisme de control Codi CERCA punts 8/10 Acreditació HRS4R	● 3,6
Pagaments	Riscos de patir un frau bancari	● 6	Procediment intern de tresoreria per la comprovació de comptes	● 3,6

2.2.3. Fase de tractament del risc

Per el riscs identificats com mitjà i alt, l'entitat determinarà el pla per intentar disminuir el potencial impacte.

El risc "Gestió dels Contractes Menors: Necessitat a cobrir a curt termini, incompatible amb la dilatació que comporta un procediment de contractació oberta" té com a risc inherent una categoria de mitjà.

L'entitat està involucrada en un projecte intern per tal de minimitzar aquest risc.

Aquest projecte té com objectiu augmentar el número de compres cobertes per licitacions i menors establint un circuit que ajudi a la identificació de les compres susceptibles de ser contractades. Aquest objectiu està prevista assolir-ho mitjançant els següents procediments:

- Establir controls en el moment d'executar la despesa (en els projectes amb més risc de retrocessió, és a dir els competitiu finançats per subvencions públiques), per evitar imputar despeses mal formalitzades.
- Detecció de possibles licitacions no formalitzades.
- Detecció anticipada de possibles fraccionaments tant en contractació menor com en licitacions.
- Establir automatismes d'alguns procediments (emissió d'informes de necessitat menor; annexar amb la documentació dels expedients) per disposar de la documentació vinculada a cada despesa en temps i forma en la fase de justificació.

Aquest projecte està en fase de desenvolupament.

2.3. Mapa de riscos simplificat

Procés	Factors potenciadors/perpetuadors	RISC INHERENT (A x B)	Mecanismes de control existents.	RISC RESIDUAL (RISC INHERENT X MECANISME)
Recerca i generació de coneixement científic	Integritat científica del projecte	Mitjà	Mecanisme de control Codi CERCA punts 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7)	Baix
Finançament	Doble Finançament: Objectiu del projecte.	Mitjà	Revisió dels continguts dels projectes Mecanisme de control Codi CERCA punts 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7)	Baix
Finançament	Doble Finançament: de la despesa.	Baix	Sistema informàtic: evita doble imposició, correcta imputació. Aquest control s'audita cada any en l'entorn de l'auditoria financera.	Baix
Compres i Contractació	Licitacions: Selecció d'adjudicataris en processos de contractació pública	Mitjà	- Procés de contractació publicitat al perfil del contractant)Mecanisme de control Codi CERCA punts 8	Baix
Compres i Contractació	Gestió dels Contractes Menors: Necessitat a cobrir a curt termini, incompatible amb la dilatació que comporta un procediment de contractació oberta	Mitjà	- política de compres de l'entitat tendent a disminuir la contractació menor - Planificació de la despesa en el moment de la concessió. - mecanismes externs de control posteriors amb capacitat de retrocessió de fons si no s'ha contractat legalment (auditories específiques, general, intervenció)	Mitjà
Compres i Contractació	Contractació de spin-offs pròpies	Mitjà	- Compliment de la política de compres	Baix
Selecció i contractació de personal	Selecció de personal	Mitjà	Política de reclutament interna Mecanisme de control Codi CERCA punts 8/10 Acreditació HRS4R	Baix
Pagaments	Riscos de patir un frau bancari	6	Procediment intern de tresoreria per la comprovació de comptes	3,6

ANNEX 2: DOGC ACORD GOV192022

ALTRES DISPOSICIONS

DEPARTAMENT D'ECONOMIA I HISENDA

ACORD GOV/19/2022, d'1 de febrer, pel qual s'aprova el Pla de mesures antifrau en l'execució d'actuacions finançades pels fons del Mecanisme de Recuperació i Resiliència a la Generalitat de Catalunya.

El 21 de juliol de 2020 el Consell Europeu va aprovar la creació del programa Next Generation EU per estimular la recuperació econòmica i la reparació dels danys causats per la pandèmia de COVID-19 i construir l'Europa de la nova generació, impulsant la transició ecològica, digital i resiliència dels països membres de la Unió Europea. Un dels instruments financers que preveu el programa és el Mecanisme de Recuperació i Resiliència (MRR).

El Mecanisme de Recuperació i la Resiliència, establert a través del Reglament (UE) 2021/241 del Parlament Europeu i del Consell, de 12 de febrer del 2021, és el nucli del fons de recuperació i, d'acord amb el principi de bona gestió financera, l'article 22 obliga els estats membres a incloure, en els plans de recuperació i resiliència que presentin, el disseny d'un sistema que estableixi mesures adequades per protegir els interessos financers de la Unió Europea. Han d'incloure en particular la prevenció, la detecció i la correcció dels conflictes d'interès, la corrupció i el frau en la utilització dels fons atorgats. A aquest efecte, els estats membres han d'establir un sistema de control intern eficaç i eficient i recuperar els imports abonats erròniament o utilitzats de manera incorrecta. Els estats membres poden recórrer als sistemes nacionals habituals de gestió pressupostària.

Per accedir al MRR, que assigna a Espanya fins a 140.000 milions d'euros entre 2021 i 2026, l'Estat va haver de presentar un pla on definia els programes d'actuació previstos i l'estratègia per afrontar els seus reptes específics. Aquest és el Pla de recuperació, transformació i resiliència (PRTR), aprovat pel Consell de la UE el 13 de juliol de 2021, i recull el conjunt d'inversions que es realitzaran, majoritàriament entre 2021 i 2023, i el programa de reformes estructurals i legislatives previstes.

Per fer efectives les iniciatives plantejades al PRTR, les administracions públiques han d'adaptar els procediments de gestió i el model de control. Algunes mesures d'agilització es van establir mitjançant el Reial decret llei 36/2020, de 30 de desembre, pel qual s'aproven mesures urgents per a la modernització de l'Administració pública i per a l'execució del Pla de recuperació, transformació i resiliència.

A més, en el desenvolupament d'un sistema de gestió que facilita la tramitació eficaç de les sol·licituds de desemborsament als serveis de la Comissió Europea, es va aprovar l'Ordre ministerial HFP/1030/2021, de 29 de setembre, per la qual es configura el sistema de gestió del Pla de recuperació, transformació i resiliència (PRTR). En l'article 6 estableix que tota entitat, decisora o executora, que participi en l'execució de les mesures del PRTR ha de disposar d'un pla de mesures antifrau que li permeti garantir i declarar que, en el seu àmbit d'actuació, els fons corresponents s'han utilitzat de conformitat amb les normes aplicables, en particular, pel que fa a la prevenció, la detecció i la correcció del frau, la corrupció i els conflictes d'interès. Aquesta Ordre estableix tres actuacions obligatòries dins aquests plans: l'avaluació del risc de frau, la formalització de la declaració d'absència de conflicte d'interessos (DACI) i la disponibilitat d'un procediment per abordar els conflictes d'interès.

Així, en compliment del mandat esmentat, el Pla inclou la declaració institucional per la qual s'assumeix el compromís del Govern de la Generalitat de lluita contra el frau, i defineix les principals accions que cal adoptar per evitar el mal ús o el frau en els recursos financers del PRTR i, d'aquesta forma, prevenir, detectar i establir mesures correctores perquè els recursos financers procedents de la Unió Europea no es malgastin i compleixin amb les finalitats per a les quals estan assignats.

Aquest Pla ha estat elaborat per la Direcció General de Fons Europeus amb la col·laboració de la Secretaria de Govern Obert, la Secretaria d'Administració i Funció Pública, i la Direcció General de Contractació Pública, amb el suport de l'Oficina Antifrau de Catalunya i la Intervenció General.

Aquest Pla es configura com un instrument de planificació viu i flexible, en tant que es podrà anar modificant en la mesura que es puguin dictar instruccions, normativa o guies per a l'elaboració d'aquests plans de mesures antifrau, i es pretén que estigui en revisió contínua en relació amb cadascuna de les actuacions plantejades en la lluita contra el frau per perfeccionar-les.

L'estructura de les mesures d'aquest Pla és la que determina l'article 6 de l'Ordre HFP/1030/2021, de 29 de

CVE-DOGC-A-22032094-2022

setembre, al voltant de les quatre àrees clau del denominat cicle antifrau –prevenció, detecció, correcció i persecució– i el Pla serà aplicable, exclusivament, a les actuacions que dugui a terme la Generalitat de Catalunya i el seu sector públic per a l'execució dels fons del MRR, dins de les obligacions establertes en el PRTR.

Aquest Pla aprofita i recull les normatives i els recursos dels quals ja disposa la Generalitat de Catalunya aplicables a efectes d'aquest Pla antifrau, ja que és una administració conscient d'aquesta cultura, i posa en marxa altres mesures eficaces i proporcionades de lluita contra el frau, adoptant una política de tolerància zero amb el frau.

D'acord amb l'article 3.4 del Decret 21/2021, de 25 de maig, de creació, denominació i determinació de l'àmbit de competència dels departaments de l'Administració de la Generalitat de Catalunya, s'atribueix al Departament d'Economia i Hisenda entre d'altres, els programes de transferència de fons de la Unió Europea, amb excepció dels de caràcter agrari, ramader, pesquer o de desenvolupament rural, el control economicofinancer i la comptabilitat, i l'establiment dels criteris procedimentals, direcció i control dels ajuts i subvencions.

Al seu torn, el Decret 21/2021, de 25 de maig, esmentat, atribueix al Departament de la Presidència la competència relativa al suport a la coordinació interdepartamental i l'impuls d'estratègies conjuntes, d'acord amb l'article 3.1.4.

Per tot això, a proposta conjunta del conseller d'Economia i Hisenda i de la consellera de la Presidència, el Govern

Acorda:

1. Aprovar la declaració institucional, al més alt nivell, per la qual s'assumeix el compromís del Govern de la Generalitat de lluita contra el frau que s'incorpora com a annex 1 a aquest Acord.

2. Aprovar, per a l'Administració de la Generalitat de Catalunya i les entitats del seu sector públic, i també per als consorcis i les fundacions adscrites a la Generalitat de Catalunya d'acord amb la legislació bàsica sobre règim jurídic del sector públic, el Pla de mesures antifrau en l'execució d'actuacions finançades pels fons del Mecanisme de Recuperació i Resiliència (MRR), que s'adjunta com a annex 2 a aquest Acord.

No obstant això, les entitats a què fa referència aquest apartat poden fer servir els sistemes propis de control del frau sempre que compleixin l'article 6 de l'Ordre HFP/1030/2021 i, en tot cas, el Pla de mesures antifrau per a la gestió dels fons del Mecanisme de Recuperació i Resiliència aprovat per la Generalitat de Catalunya serà supletori.

3. En el termini de tres mesos des de la publicació d'aquest Acord s'habilitarà, en les bústies ètiques de l'Administració de la Generalitat i del seu sector públic, una pestanya referent als fons del Mecanisme de Recuperació i Resiliència.

4. La Secretaria d'Afers Econòmics i Fons Europeus ha de constituir, en el termini de tres mesos des de la publicació d'aquest Acord, un grup de treball transversal que assumeixi la gestió de les alertes comunicades a la bústia ètica o de les que arribin per altres canals, i que avalui la possible existència de frau o sospita fonamentada en l'execució d'actuacions finançades pels fons del Mecanisme de Recuperació i Resiliència. Aquest grup estarà coordinat per la Direcció General de Fons Europeus, el constituïran persones expertes de les unitats de caràcter transversal dels departaments de la Presidència i d'Economia i Hisenda amb competències en la matèria, i haurà de preveure la participació d'una persona representant del departament afectat del cas objecte d'estudi.

5. La Direcció General de Fons Europeus col·laborarà amb els departaments de la Generalitat de Catalunya, les entitats del seu sector públic, i els consorcis i les fundacions adscrites a la Generalitat de Catalunya, en la implantació de les actuacions que es deriven del Pla de mesures antifrau en l'execució d'actuacions finançades pels fons del Mecanisme de Recuperació i Resiliència a la Generalitat de Catalunya, sens perjudici de les competències que puguin tenir altres unitats.

6. Disposar la publicació d'aquest Acord al *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*, tret de l'annex 2, que es pot consultar a la pàgina web <http://economia.gencat.cat/ca/departament/funcions-estructura/plans-actuacions/pla-recuperacio-europa/>.

Barcelona, 1 de febrer de 2022

Xavier Bernadí Gil
Secretari de Govern

Annex 1

Declaració institucional de lluita contra el frau

Introducció

La Generalitat de Catalunya, com a entitat executora dels fons del Mecanisme de Recuperació i Resiliència (MRR) a Catalunya, proclama una política de tolerància zero amb el frau i la corrupció i es compromet a mantenir els estàndards més elevats de qualitat jurídica, ètica i moral, a adoptar els principis d'integritat, imparcialitat i honestat, i a desplegar les mesures idònies contra el frau i la corrupció. Els servidors públics de la Generalitat de Catalunya i de les entitats del seu sector públic assumeixen també aquest compromís.

L'objectiu de la política de lluita contra el frau és promoure una cultura d'integritat que exerceixi un efecte dissuasiu enfront de qualsevol tipus d'activitat fraudulenta i establir uns elements de gestió que en permetin la prevenció, la detecció, la investigació, la correcció i la depuració de responsabilitats. Entre aquests elements, es remarquen els procediments per declarar les situacions de conflicte d'interès a fi de garantir la màxima objectivitat i els mecanismes de comunicació de sospites i casos de frau perquè puguin ser tractats al més aviat possible.

El conflicte d'interès es dona quan una persona que ha d'exercir el seu judici o discerniment professional per a una altra persona que legítimament confia en el seu judici –o en nom d'aquesta– té un interès particular (personal o professional) que podria interferir en l'exercici adequat de la seva responsabilitat a l'hora d'exercir el seu judici o discerniment professional.

El frau és qualsevol acció o omissió intencionada relativa a l'ús o la presentació de declaracions o documents falsos, inexactes o incomplets, o l'incompliment d'una obligació expressa de comunicar una informació, que tinguin per efecte la percepció o la retenció indeguda de fons públics, o el desviament d'aquests fons amb finalitats diferents d'aquelles per a les quals foren concebuts en un principi.

La corrupció es defineix genèricament com l'abús de poder per obtenir beneficis de caràcter privat.

La corrupció comprèn diversos delictes específics: prevaricació urbanística prevaricació administrativa, infidelitat a la custòdia de documents i violació de secrets, suborn, tràfic d'influències, malversació, frauds i exaccions il·legals, negociacions i activitats prohibides als funcionaris públics i abusos en l'exercici de la seva funció, i corrupció a les transaccions comercials internacionals. Els actes fraudulents estan penats per la llei en funció del tipus, de la gravetat de l'engany o de la quantitat defraudada.

La corrupció i el frau, a més de les conseqüències econòmiques, tenen un efecte devastador en la reputació de les institucions i en la confiança de la ciutadania en la governança pública.

A banda de la política de lluita contra el frau i la corrupció, la Generalitat de Catalunya proclama també el seu compromís en l'efectivitat dels fons i, per això, ha desplegat mesures d'agilitació a través del Decret llei 5/2021, de 2 de febrer, pel qual s'aproven mesures urgents per a la implementació i gestió dels fons procedents del Mecanisme de Recuperació i Resiliència i del fons REACT-EU per a l'Administració de la Generalitat de Catalunya i el seu sector públic.

Responsabilitats

Per minimitzar el frau i la corrupció en la gestió dels fons del MRR a Catalunya, la Generalitat de Catalunya té les responsabilitats següents:

- Establir una política de lluita contra el frau efectiva i un pla de mesures antifrau idoni.
- Avaluar el risc dels processos de gestió de manera sistemàtica i periòdica per situar el risc residual a nivells acceptables.
- Assegurar-se que els servidors públics són conscients de tots els assumptes relacionats amb la lluita contra el frau i que reben formació i capacitació sobre aquesta qüestió.
- Desplegar les mesures idònies de prevenció, detecció, correcció i depuració de responsabilitats en la lluita contra el frau.
- Comunicar immediatament els fets i les mesures adoptades als organismes competents, quan es produeixin casos de frau o sospites fundades de frau.

Les persones involucrades en els processos de gestió i control són responsables de la gestió quotidiana dels riscos de frau, i especialment dels aspectes següents:

- Assegurar-se que hi ha un control intern eficaç dins del seu àmbit d'actuació.
- Preveure i detectar el frau.
- Assegurar-se que es duen a terme les diligències pertinents, que es prenen mesures cautelars en cas de sospita de frau i que es fan les comunicacions oportunes als organismes competents.
- Adoptar mesures correctores i, si escau, promoure els procediments sancionadors administratius o penals pertinents.

L'Oficina Antifrau de Catalunya té com a objectiu prioritari prevenir i investigar possibles casos d'ús o destinació fraudulents de fons públics o qualsevol aprofitament il·lícit derivat de conductes que comportin conflicte d'interessos o l'ús particular d'informacions derivades de les funcions pròpies del personal al servei del sector públic. També vetlla perquè l'actuació dels poders públics i dels seus representants sigui coherent amb els valors d'integritat, honestedat, transparència, legalitat, neutralitat, imparcialitat i objectivitat.

(22.032.094)